

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm01152&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 01152. Медична експертиза жертви жорстокого поводження

Автор: Antti Sajantila
Редактор оригінального тексту: Heidi Alenius
Дата останнього оновлення: 2018-01-23

Основні положення

- При огляді жертви жорстокого поводження роль лікаря полягає у призначенні лікування та написанні медичного висновку для судового розгляду.
- Лікування призначається відповідно до результатів медичного огляду.
- Всі знахідки, що свідчать про можливе жорстоке поводження, мають бути точно та методично зафіксовані.
- Медичний висновок пишеться простою мовою (уникати медичного жаргону), об'єктивно та неупереджено.

Оглядові дії

- Опитування пацієнта та фіксація будь-яких пошкоджень
  - Опитайте жертву, позначаючи дані на схематичному малюнку тіла.
  - Ретельно зафіксуйте пошкодження використовуючи, наприклад, малюнки та вимірювання.

- При можливості сфотографуйте пошкодження.
Фотографувати завжди необхідно з лінійкою або стрічкою для вимірювання, а також потрібно знімати з різних кутів.
- У разі необхідності медична сестра повинна забезпечити жертву матеріалами для психологічної підтримки.
- Завжди оглядайте все тіло. Наприклад: послідовно, з голови — до пальців ніг. Пацієнт може оголювати одну частину тіла за раз (наприклад, спочатку верхня частина тулуба, а потім — нижня).
- Зафіксуйте основні загальні та звичайні результати огляду та поведінку пацієнта.
- Ретельно зафіксуйте всі пошкодження (локалізацію, розмір, форму, колір та інші вказівки на час та механізм отримання травми).
  - Реєстрація відсутності пошкоджень також може бути необхідною; порівняйте розповідь пацієнта з результатами обстеження.
  - Зафіксуйте будь-якого роду отруєння — алкоголем або іншими речовинами. Візьміть зразки згідно вимог поліції або настанов закладу.
- Опис, на основі якого пишеться медичний висновок, повинен сформулювати враження щодо пошкоджень.
  - Перевірте інформацію щодо написання медичних висновків та обов'язку берегти таємницю слідства у місцевому законодавстві.

Поняття причинно-наслідкового зв'язку та ступеня тяжкості пошкоджень у медичному висновку

- Необхідно зауважити, що принцип причинності в суді та природничих науках (медицині) може інтерпретуватись по-різному.
- Терміни, що використовуються для опису рівня вірогідності (такі як "швидше за все" чи "можливо") та їхнє точне значення в правовому контексті можуть відрізнятись у різних країнах.
- У правовому контексті слова, що описують важкість (наприклад: тяжкого чи середнього ступеню) можуть мати специфічні значення, які впливають на правові наслідки. Наприклад, у випадку жорстокого поводження — це ступінь покарання.

Структура сертифікату

1. Назва та мета медичного сертифікату
  - Для якого фахівця, для кого?
  - З якої причини?
  - З якою метою?
  - Висновок, написаний на основі огляду, проведеного автором, чи записів пацієнта?
2. Вступ
  - Сторона, яка вимагає проведення експертизи (наприклад пацієнт, органи влади)
  - Причина експертизи (наприклад, травми внаслідок жорстокого поводження)
  - Особисті дані людини, як підлягає експертизі, та їх походження
3. Анамнез
  - Як пацієнт прибув (власним ходом, швидкою, доставлений поліцією тощо)?
  - Події згідно опису особи, якій проводять експертизу (місце і час, механізм травми)
  - Строк щодо інциденту з висновку, наданого поліцією (за наявності)
  - Як особа, якій проводять експертизу, реагує на інцидент
4. Оглядові дії, проведені під час експертизи
  - Час (дата, година).
  - Загальний стан та поведінка особи, яка підлягає експертизі
  - Усі пошкодження та аномальні знахідки, а також звичайні знахідки, які є важливими для експертизи
  - Локалізація, розмір, форма, та колір пошкоджень, а також будь-які інші оглядові маніпуляції, пов'язані із з'ясуванням походження травм — послідовно та точно (малюнки, фотографії, офіційні документи)
    - Наприклад: На медіальній поверхні правого плеча рвана/з гострими краями рана, довжиною 3 см, частково під струпом тощо.
  - Термін пошкоджень (колір синців, рубцювання ран тощо.)

5. Висновки

- Думка лікаря щодо співпадіння результатів огляду з розповіддю пацієнта
  - Відповідність результатів огляду до свідчень особи, яка підлягає експертизі або даних, наданих стороною, яка вимагає експертизи та будь-які розбіжності між пошкодженнями та імовірним механізмом травми та/або поведінкою особи, яка підлягає експертизі
  - Не варто намагатись надто точно з'ясувати, як відбулось пошкодження (до прикладу: важко оцінити, яким точно видом тупої зброї завдано травму)
  - Ймовірність причинного зв'язку
  - Будь-які очевидні розбіжності між розповіддю та результатами експертизи повинні братись до уваги
- Тяжкість та можливі травми, що загрожують життю (такі як велика рана шиї біля великих кровоносних судин)
  - Будь-який загрозливий життю стан повинен бути оцінений відповідно до конкретних даних: забій головного мозку, що спричинив втрату свідомості більше, ніж на 24 год., внутрішньочерепний крововилив, будь-які наскрізні черепно-мозкові травми (ЧМТ) та більшість проникаючих ЧМТ, вікончастий перелом ребер, множинні переломи ребер (> 7), тяжкий гемопневмоторакс, розриви діафрагми, тампонада серця, масивні розриви печінки та селезінки чи одночасне пошкодження двох та більше органів черевної порожнини.
  - Будь-яка теоретична небезпека життю має бути оцінена в суді (точний опис події допомагає цьому процесу).
- Короткий перелік терапевтичних заходів та подальшого лікування
  - Тривалість перебування в лікарні, строк непрацездатності
  - Оцінка болю, медикаментозна терапія
- Прогноз одужання/постійна втрата працездатності/інвалідність (наприклад, синці можна вилікувати за кілька тижнів без постійної втрати працездатності, а оцінити будь-які кінцеві наслідки переломів можна лише через 6 місяців)

- Висновки є важливими для суду, оскільки не-спеціалістам (наприклад адвокатам) бракує медичних знань.

6. Завірення, дата та підпис

- Місцеві вимоги протоколів мають бути виконані відповідно формату.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm01152   Ключ сортування: 041.010   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2018-01-23

Автор(и): Antti Sajantila   Редактор(и): Heidi Alenius   Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Hilka Salmén
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd   Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

---

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Forensic medicine

Ключові слова індексу
maltreatment   assault   battery   battering   beating   injury   trauma   violence   physical abuse   victim
forensic medicine   legal medicine